

Strategiedocument Specialistische Jeugdhulp 2024

Gemeente Alphen aan den Rijn

April 2023

Inhoud

1.	Inleiding	4
1.1	Inhoud en doel	4
1.2	Context	4
1.3	Jeugdhulp 2026	5
2.	Jeugdhulp in de gemeente Alphen aan den Rijn	7
2.1	Inleiding	7
2.2	Beeld van de jeugdigen in de gemeente Alphen aan den Rijn	7
2.3	Uitdagingen in de jeugdhulp voor de gemeente Alphen aan den Rijn	8
2.4	Leidende principes uit het manifest Opvoeden, Opgroeien en Jeugdhulp in Alphen aan den Rijn	9
2.5	Kaders	12
3.	Samenwerking met de lokale jeugd- en gezinsteams	13
4.	Samenwerking met de gemeente	15
4.1	Samenwerking met de gemeente	15
4.2	Gezamenlijke transformatiedoelen voor de jeugd- en gezinshulp	16
5.	Uitgangspunten en voorwaarden aan de geboden jeugdhulp	18
5.1	Uitgangspunten voor de bejegening van de gezinnen en jeugdigen	18
5.2	Uitgangspunten voor de ondersteuning	18
5.3	Voorwaarden aan de ondersteuning	19
6.	Scope van de opdracht voor specialistische Jeugdhulp	21
6.1	Inleiding	21
6.2	Grijs gebied in de inkoop van specialistische jeugdhulp	21
6.3	Wat valt buiten de scope van de opdracht voor specialistische jeugdhulp?	21
6.4	Wat valt binnen de scope van de opdracht voor specialistische jeugdhulp?	23
6.5	Overzicht Jeugdhulp 2024	25
6.6	Landelijke ontwikkelingen (Hervormingsagenda jeugdwet)	25
6.7	Woonplaatsbeginsel	26
7.	Open House inkooptraject	27
7.1	Proces	27
7.2	Eisen en voorwaarden	27
7.3	Planning	27
7.4	Overeenkomst	28
8.	Jeugdhulp tarieven en Producten-Diensten Catalogus (PDC)	29

8.1 Declaratieafspraken	29
8.2 Aanvullende tarieven	31
9. Sturen en verantwoorden	33
9.1 Bestedingsruimte.....	34
9.2 Financiële verantwoording	34
9.3 Winstpercentages in de jeugdhulp	34
9.4 Handhavingsmaatregelen	35
10. Toewijzingsproces	36
10.1 Overgang huidige cliënten GO! voor jeugd	36
10.2 Toewijzingsproces.....	36
10.3 Spoedprocedure	36
Bijlage I Stappenplan Jeugdhulponderzoek	37
Bijlage II Toelichting Open House model.....	38

1. Inleiding

1.1 Inhoud en doel

In dit document beschrijft de gemeente Alphen aan den Rijn de beoogde doelen, samenwerking en scope voor de opdracht specialistische jeugdhulp 2024 waarvoor een inkooptraject wordt gestart. Deze inkoop betreft een open house inkoop voor specialistische jeugdhulp voor de periode van 2 jaar voor een aanloop naar nieuwe overeenkomsten in 2026. De beoogde doorkijk naar 2026 zal in dit document ook kort geschetst worden. De overeenkomst specialistische jeugdhulp 2024 zal ingaan per 1 januari 2024.

1.2 Context

Per 2024 wil de gemeente Alphen aan den Rijn kwalitatief goede en voor de gemeente betaalbare jeugd- en gezinshulp realiseren. Jeugd- en gezinshulp die dichtbij geboden wordt, resultaatgericht is en passend bij de hulpvraag. Belangrijk hiervoor is een sterke lokale basis met een systemische benadering van de ondersteuningsvraag en daaromheen specialistische hulp die flexibel in te zetten is en mee kan bewegen met de ondersteuningsvraag. Vanuit de sterke lokale basis wordt nadrukkelijk de verbinding gemaakt met de overige onderdelen binnen het sociale domein, zoals preventie, onderwijs en de Wmo. De inzet van de sterke lokale basis in verbinding met het brede sociale domein moet uiteindelijk gaan leiden tot het waar mogelijk voorkomen van jeugdhulp. Kinderen, jongeren en gezinnen moeten als het echt nodig is een beroep kunnen doen op tijdige, passende en effectieve jeugdhulp. Uitgangspunt is zo licht als mogelijk, zo zwaar als noodzakelijk. Om dit te bereiken is de samenwerking met de gespecialiseerde jeugdhulppartners noodzakelijk.

Om de verbinding met het brede sociale domein te bewerkstelligen wordt de generalistische jeugd- en gezinshulp en toegang tot specialistische hulp dichtbij georganiseerd in een nieuwe stichting. De jeugdhulp wordt dichtbij de gemeente georganiseerd zodat we meer inzicht krijgen in de (kwaliteit en kwantiteit van de) hulpverlening en beter regie kunnen voeren op de kwaliteit, aanbod en effectiviteit van de hulpverlening. Hierbij wordt gestuurd op een systeemgerichte aanpak, waarin de verschillende systemen (gezin, school, opvang, vrije tijd, etc.) centraal staan en waarbij het onderzoek naar de hulpvraag van het gezin wordt uitgevoerd volgens de stappen van de Centrale Raad van Beroep. De stichting is onlosmakelijk verbonden met preventie en onderhoudt nauwe contacten met maatschappelijke partners, scholen, huisartsen etc. We vinden het belangrijk dat dit een lerende organisatie is die innovatie nastreeft in de jeugdhulp. De jeugd- en gezinsprofessionals in de stichting zien scherp toe welke hulpverlening zij zelf kunnen bieden, welke hulp vanuit de basisvoorzieningen geboden kan worden en welke specialistische hulp ingezet moet worden. Wanneer de inzet van specialistische jeugdhulp noodzakelijk is, worden specialisten betrokken bij het gezinsplan (in plaats van de jeugdige of het gezin volledig over te dragen). De specialist beoordeelt in samenspraak met de Jeugd- en gezinsprofessional, de jeugdige en het gezin (en wanneer passend overige professionals of betrokkenen uit het systeem) welke ondersteuning passend is en vult hierop het gezinsplan aan. Het contact tussen het gezin, de Jeugd- en gezinsprofessional en de

specialist faciliteert dat monitoring van doelen en resultaten die plaatsvindt vanuit de dagelijkse praktijk en de specialistische inzet wanneer nodig snel op- en af kan schalen.

Met de keuze voor de inrichting van een nieuwe stichting voor de lokale teams met jeugd- en gezinsprofessionals organiseren we flexibiliteit, duurzaamheid en stabiliteit en voorkomen we op de lange termijn herhaaldelijke implementatie- en afbouwkosten en het vormgeven van stabiele netwerken. De stichting kan vanwege de zekerheid een stabiele- en aantrekkelijke werkgever zijn, waardoor er ook sprake is van continuïteit van hulpverleners en toegang voor inwoners. Het uitgangspunt is dat de Jeugd- en gezinsprofessionals in dienst gaan bij de stichting. Aan deze stichting zullen dus geen jeugdhulp aanbieders deelnemen.

Voor specialistische jeugdhulp sluiten we contracten met jeugdhulpaanbieders. Deze jeugdhulpaanbieders werken altijd in samenwerking met de lokale jeugd- en gezinsprofessionals uit de stichting. Hiermee wil de gemeente Alphen aan den Rijn een dekkend aanbod organiseren van specialistische jeugdhulp die de stichting gaat ondersteunen bij het bieden van een compleet jeugdhulpaanbod. Het contractmanagement op de contracten voor specialistische jeugdhulp wordt georganiseerd binnen de gemeente Alphen aan den Rijn. Dit geheel maakt dat er kan worden gestuurd op een sterke samenwerking met de beoogde stichting.

De gecontracteerde aanbieders kunnen de zorg leveren op basis van de gezamenlijk met de jeugdige en het gezin opgestelde doelen en resultaten in het gezinsplan. We streven naar maatwerk, flexibiliteit en evalueren periodiek of de geleverde zorg nog passend is bij de vragen van de jeugdige en het gezin en voldoet aan de kwaliteit die we nastreven. De rapportage op deze resultaten wordt onderdeel van de kwalitatieve dataverzameling voor de monitoring op de kwaliteit van de jeugdhulp in de gemeente Alphen aan den Rijn. Daarnaast onderzoekt de gemeente of er een kwaliteits- of effectenmonitor kan worden ontwikkeld kan worden met zoveel mogelijk beschikbare data uit het sociaal domein om de maatschappelijke effecten te monitoren. Op basis van deze kwaliteits- of effectenmonitor kan de gemeente Alphen aan den Rijn gezamenlijk met de samenwerkingspartners keuzes maken voor de doorontwikkeling van de jeugdhulp.

Voor de uitvoering van de gesloten jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering blijft de gemeente Alphen aan den Rijn aangesloten bij de contractering in regio verband (Holland Rijnland) door de Serviceorganisatie Zorg (SOZ).

1.3 Jeugdhulp 2026

De gemeente Alphen aan den Rijn ziet de specialistische jeugdhulpaanbieders als belangrijke samenwerkingspartners voor het doorontwikkelen van de jeugdhulp. Vanwege verschillende redenen is het op dit moment echter (nog) niet haalbaar om deze samenwerking optimaal vorm te geven. Voor 2024 is vanwege de beperkte tijd en het borgen van de continuïteit van de ondersteuning gekozen voor een inkoopprocedure waarbij wordt aangesloten bij de (voor het overgrote deel van de jeugdhulpaanbieders uit de regio al bekende) producten diensten catalogus (PDC) en tarieven van de Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland (SOZ). Hiervoor

passen we een Open house inkooptraject toe. De gemeente heeft zichzelf ten doel gesteld om in 2024 ook direct het uitgebreidere inkooptraject te starten richting 2026 waarin kan worden toegewerkt naar een vorm van inkoop die een strategisch partnerschap tussen de gemeente en de jeugdhulpaanbieders ondersteunt en faciliteert.

In dit inkooptraject voor 2026 wil de gemeente Alphen aan den Rijn gezamenlijk met de zorgaanbieders toewerken naar een aantal strategische partners die nauwer betrokken zijn bij de doorontwikkeling van de specialistische jeugdhulp. Hoeveel jeugdhulpaanbieders dit worden en op welke ontwikkelingen deze samenwerking wordt aangegaan is afhankelijk van de dialoofase die plaatsvindt in het inkooptraject. De verwachting is dat naast de contractering van de strategische partners ook een inkoop blijft bestaan voor de overige jeugdhulpaanbieders die een belangrijk onderdeel zijn van het jeugdhulplandschap in de gemeente Alphen aan den Rijn, maar een minder grote rol spelen in de doorontwikkeling.

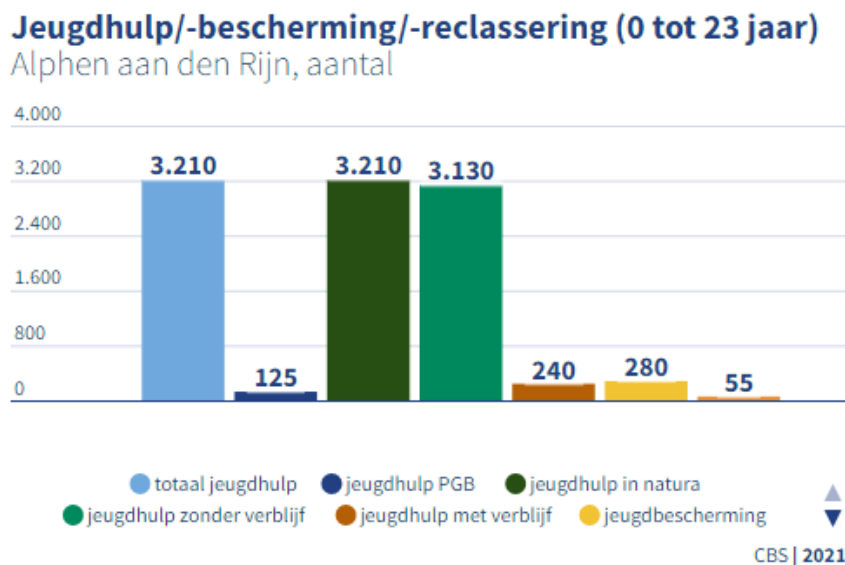
2. Jeugdhulp in de gemeente Alphen aan den Rijn

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een beeld gegeven van de jeugdigen in de gemeente Alphen in den Rijn en de huidige inzet van Jeugdhulp op basis van de gegevens van CBS en Hecht. Dan wordt u meegenomen in de maatschappelijke effecten en doelen die wij met nieuwe aanpak voor de jeugdhulp willen realiseren. Deze effecten, doelen en de leidende principes zijn gebaseerd op de beleidsdocumenten van de gemeente Alphen aan den Rijn.

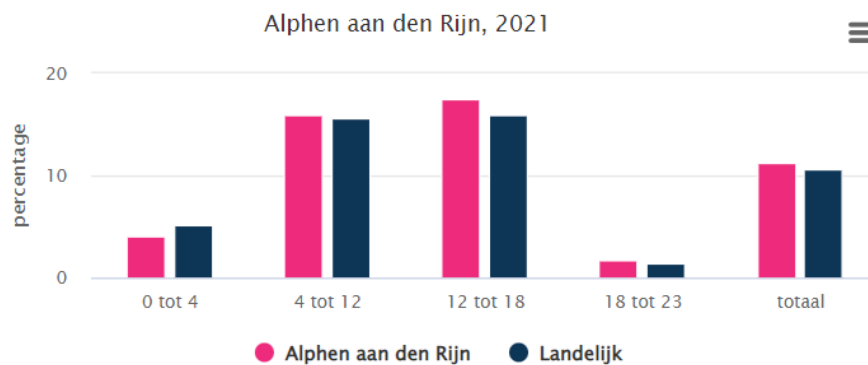
2.2 Beeld van de jeugdigen in de gemeente Alphen aan den Rijn

In de gemeente Alphen aan den Rijn wonen op dit moment ongeveer 23.500 jeugdigen tot 18 jaar. Deze wonen in ruim 15.000 gezinnen met 2 ouders en ruim 3500 eenouder gezinnen. In 2021 kregen 3210 jeugdigen in de gemeente Alphen aan den Rijn ondersteuning in de vorm van jeugdhulp. In figuur 2 is te zien dat het overgrote deel jeugdhulp zonder verblijf betrof.

Figuur 1 Jeugdhulp 2021 CBS

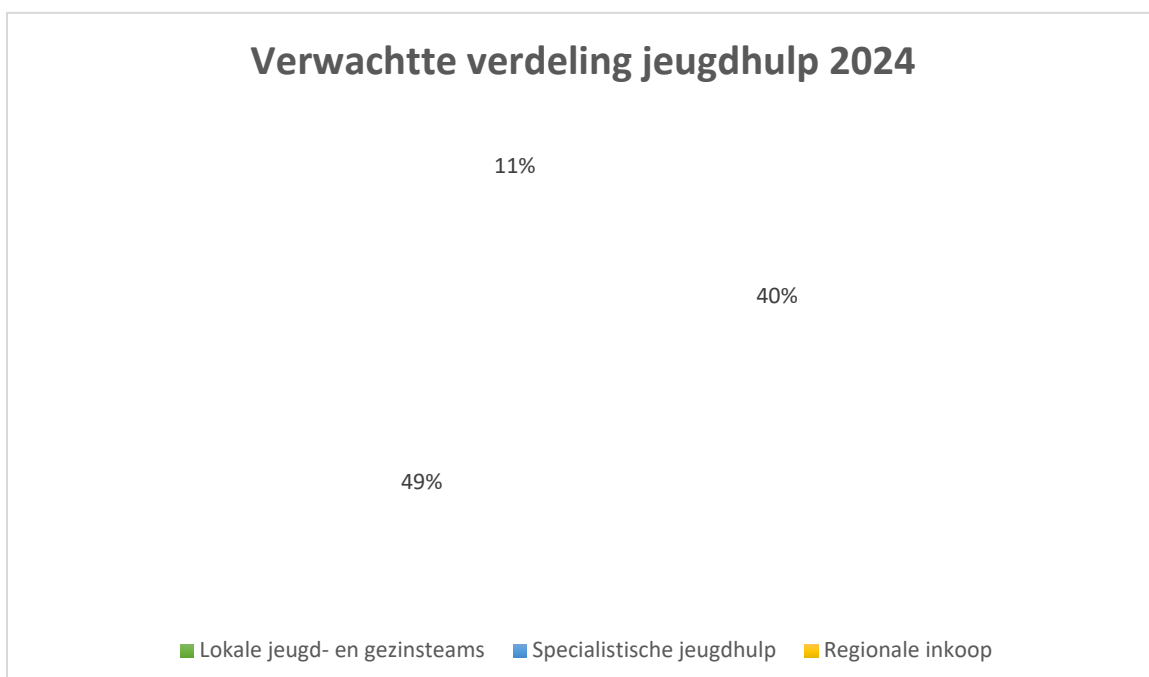
In figuur 3 is te zien dat in de gemeente Alphen aan den Rijn voor bijna alle leeftijden gemiddeld meer jeugdhulp wordt ingezet dan het landelijk gezien.

Figuur 2 inzet jeugdhulp naar leeftijd

Vanuit het 'Een gezonder Hollands Midden' onderzoek vanuit Hecht zijn een aantal aandachtspunten naar voren gekomen waarin de jeugdigen in de gemeente Alphen aan den Rijn significant onder het gemiddelde scoren. Hieruit blijkt dat jeugdigen in Alphen relatief vaker te maken hebben met echtscheidingen, kindermishandeling en ongewenste seksuele ervaringen. Op gezondheid rapporteren kinderen minder veerkrachtig te zijn en een minder goede gezondheid te ervaren met aandachtspunten op ervaren stress, psychische klachten en suïcidegedachten. Hierbij lijken vooral de meisjes deze problematiek meer te ervaren dan voorheen.

Met de nieuwe inrichting van de jeugdhulp vanaf 1 januari 2024 wil de gemeente Alphen aan den Rijn gezamenlijk met de lokale jeugd- en gezinsteams en aanbieders van specialistische jeugdhulp de verdere beweging maken naar het versterken van de zelfredzaamheid en veerkracht van de gezinnen zelf en het inzetten van effectieve preventieve activiteiten. Het doel is daarom om gezinnen zoveel mogelijk vanuit de lokale teams de handvaten te bieden om (weer) zelfstandig door te kunnen en de specialistische jeugdhulp in te zetten voor de kwetsbare kinderen die dit echt nodig hebben. Het doel van de gemeente Alphen aan den Rijn is om in het eerste jaar ongeveer 40% van de jeugdigen vanuit de lokale jeugd- en gezinsteams te ondersteunen. Zie figuur 3 voor de verdeling van de jeugdhulp er naar verwachting in 2024 uit zal gaan zien.

Figuur 3 verwachte verdeling van de jeugdhulp in 2024

2.3 Uitdagingen in de jeugdhulp voor de gemeente Alphen aan den Rijn

De gemeente Alphen aan den Rijn heeft niet direct op alle zaken rondom de jeugdhulp invloed. Deze bepalen mede het beleid dat kan worden ingezet om passende jeugdhulp te bieden voor alle jeugdigen die dit nodig hebben. Wanneer hier ontwikkelingen in zijn zal de gemeente deze zoveel mogelijk transparant bespreken met de gecontracteerde jeugdhulpaanbieders. Uitdagingen die op dit moment spelen:

- Er is sprake van een toenemend beroep op jeugdhulp. In de gemeente Alphen aan den Rijn –op basis van gegevens die tot nu toe bekend zijn – ontvangt meer dan 1 op de 10 jeugdigen (landelijk gemiddelde) een vorm van jeugdhulp.
- De ‘omgeving van de jeugdhulp’ en samenwerkingspartners zijn kritisch en hebben uitgesproken verwachtingen en ambities.
- Het Rijk is niet koersvast en praat al geruime tijd over maatregelen die de beleidsruimte van gemeenten beperken zonder concrete keuzes te maken.
- Het Rijk verstrekt niet de benodigde middelen.
- Jeugdhulp staat hoog op de politieke agenda, raadsleden zijn scherp op de keuzes en ontwikkelingen.
- De werkdruk is hoog en de arbeidsmarkt is krap. Hierdoor is goed personeel moeilijk te krijgen of te houden.

2.4 Leidende principes uit het manifest Opvoeden, Opgroeien en Jeugdhulp in Alphen aan den Rijn

De gemeenteraad heeft in het [Manifest Opvoeden, Opgroeien en Jeugdhulp in Alphen aan den Rijn](#) vier leidende principes opgenomen als uitgangspunten die van belang zijn voor de uitvoering van de jeugdhulp. Deze principes zijn ook het uitgangspunt voor de opdracht aan de stichting voor de lokale jeugd- en gezinsteams.

1. We versterken en benutten de krachten en kansen in het ‘gewone leven’, waaraan iedereen meedoet en waarbij iedereen meetelt.
 - *Alle kinderen krijgen zoveel mogelijk ruimte om mee te doen in de maatschappij.* Het is belangrijk dat alle kinderen voelen dat zij mee mogen doen en geaccepteerd worden en dat er voor hen een plek is in de maatschappij en in het dagelijkse leven. Ze zijn welkom op school, bij sportclubs en andere verenigingen en doen mee met vriendjes en vriendinnetjes. Ongeacht wie zij zijn of de plek waar hun wieg heeft gestaan.
 - *Hobbels, hindernissen en tegenslag horen bij het opgroeien en opvoeden van jeugdigen.* Tegenslagen horen bij de gewone ontwikkeling van kinderen en kunnen door ouders vaak goed opgelost worden. Dit kunnen zij zelfstandig, eventueel met behulp van hun netwerk, of met behulp van professionals uit de vertrouwde omgeving van school, peuterspeelzaal of opvang. We zien tegenwoordig dat perfectionisme, werkdruk, de nadruk op succes en hoge maatschappelijke verwachtingen kunnen leiden tot stress en psychische klachten. In dat opzicht moeten we meer normaliseren en accepteren dat mensen nu eenmaal verschillen in gedrag, mogelijkheden en competenties en niet alles in het gewone leven van een leien dakje gaat. Niet alle zorgen of vragen horen daarom thuis bij de specialistische hulp.
 - *Hulpvragen worden zoveel mogelijk in het gewone leven opgepakt, met inzet van het netwerk.* Nog lang niet altijd maken we gebruik van de kracht en kwaliteiten

van ouders, jeugdigen en hun netwerk. Soms is dat onderschatting van deze kwaliteiten maar vaker is het de wil van professionals om mensen verder te helpen en het verschil te maken. In onze gemeente lijkt de stap naar de specialistische zorg kleiner dan op andere plekken in Nederland. Veel enkelvoudige vragen komen terecht bij experts en deskundigen, terwijl hun inzet juist hard nodig is voor de complexere problemen in gezinnen.

2. Ouders en jeugdigen worden in staat gesteld het zelf te doen.

- *Ouders en jeugdigen zitten aan het stuur.* De initiële vraag van ouders en/of jeugdigen is altijd leidend voor het bieden van hulp. Soms praten professionals over – in plaats van met hen. Daardoor ontstaat het risico om draagvlak te verliezen bij ouders die willen dat professionals hen serieus nemen en gelijkwaardig contact zoeken. Alleen dan kunnen zij de regie mogelijk zelf op zich nemen. Onderlinge afstemming tussen professionals zodat ouders en jeugdigen niet keer op keer hetzelfde verhaal hoeven te vertellen is ook een belangrijk uitgangspunt. Wanneer zij autonomie ervaren kunnen zij ook zelf keuzes maken. Om die reden is het van belang ouders te leren het zelf te doen. Er zijn situaties waarin meer doorzettingskracht nodig is in het belang van de veiligheid van een jeugdige of de ouders. Ook in die situaties kunnen professionals de regie delen.
- *We dragen verantwoordelijkheid voor een overzichtelijk zorglandschap en helpen ouders en jeugdigen wegwijs.* Voor een ouder of jeugdige moet het niet uitmaken waar de vraag wordt gesteld. Aan de achterkant zorgen wij met elkaar voor een passend antwoord en regelen wij de juiste ondersteuning. Informatie moet toegankelijk en beschikbaar zijn voor iedereen, ook voor mensen met een taalbarrière. Voor samenwerkende partijen is het daarnaast belangrijk om te weten wie wanneer betrokken is, welke ondersteuningsmogelijkheden er zijn en naar wie men kan doorverwijzen. Indien een verwijzing nodig is, dan gebeurt dit door middel van een warme overdracht. Dat betekent dat ouders en jeugdigen begeleid worden bij overgangen van onderwijs, zorg en ondersteuning. Op verzoek en na toestemming van ouders wordt informatie uitgewisseld om te voorkomen dat bij elke wisseling steeds weer dezelfde vragen worden gesteld.
- *We zoeken met elkaar naar de oorsprong van een ondersteuningsvraag en helpen ouders en jeugdigen bij het antwoord.* In de jeugdhulp komen we er soms achter dat er meer schuilt achter een eerste vraag die gesteld is door jeugdigen en ouders. Dat wil niet zeggen dat die vraag niet juist is. Het gaat erom dat we aan kunnen sluiten bij de (achterliggende) behoefte en samen kijken welke mogelijkheden er zijn om hieraan te voldoen. Eén vast gezicht en aanspreekpunt voor ouders helpt daarbij. Om verwachtingen te managen mogen wij de vraag om specialistische zorg van ouders en jeugdigen best met ‘nee’ beantwoorden. Voorwaarde hierbij is hen te begeleiden naar de juiste plek waar zij terecht kunnen met hun vraag. Leidend blijft dat voor wie zorg en ondersteuning nodig blijkt, dit ook krijgt.

3. We zorgen voor een doorgaande lijn van zorg en ondersteuning.

- *Samenwerking is de basis.* In onze gemeente zijn er veel partijen betrokken bij het opvoeden en opgroeien van kinderen: JGZ, aanbieders preventie, kinderdagcentra, onderwijs, huisartsen, jeugdhulp, sport- en vrijwilligersverenigingen. Indien een van deze partijen een probleem signaleert is het niet alleen belangrijk om met ouders en jeugdigen te praten, maar ook om te weten waar je eigen deskundigheid stopt en waar die van de ander begint. Het kennen van elkaar en het erkennen van elkaars expertise brengt een goede samenwerking tot stand. Daarom moeten de partijen in de keten over de eigen muren heen kijken. Integraal samenwerken is nodig om een totaalpakket aan zorg en ondersteuning te bieden, vooral in gevallen waarbij onder een enkele vraag meerdere problemen schuil blijken te gaan.
- *De doorgaande lijn.* Het leven van jeugdigen kenmerkt zich door sprongen en veranderingen in levensfasen. Dat zie je terug in voorzieningen, wet- en regelgeving en bijvoorbeeld ook op school. Bij elke overgang ontstaat een nieuwe situatie. Jeugdigen komen terecht in een andere omgeving met andere professionals, een ander pedagogisch klimaat en bijvoorbeeld ook nieuwe vrienden, klasgenoten en leerstof in het onderwijs. Die overgangen hebben veel impact op de jeugdigen. Om te voorkomen dat er hiaten ontstaan en jeugdigen last krijgen van zo'n overgang, is het van belang dat voorzieningen op elkaar aansluiten.

4. We benutten kennis, kunde en expertise in onze gemeente maximaal in het belang van ouders en jeugdigen.

- *We erkennen en verstevigen belangrijke vindplaatsen, met deskundigheid en kennis.* Het is van belang om deskundige professionals te verbinden aan de belangrijke vindplaatsen van jeugdigen en ouders. Met de ervaring, kennis en kunde van professionals kunnen we deze vindplaatsen verstevigen. Ten eerste is expertise en consultatie van deskundigen essentieel om goed in te kunnen schatten wat jeugdigen en ouders nodig hebben. Ten tweede zijn deze nodig om de deskundigheid van de professionals op de vindplaatsen te bevorderen. We kunnen leerkrachten, begeleiders, trainers en medewerkers in de kinderopvang beter in staat stellen om signalen op te pikken en op de juiste plek door te geven. Kennis over, en begeleiding bij, onbegrepen gedrag en maatschappelijke ontwikkelingen kunnen hierbij helpen.
- *We zetten in op preventie.* Om de jeugd optimale kansen te geven, is een sterke basis nodig. Een sterke basis is een opvoed- en opgroeiomgeving waarin alle opvoeders samenwerken, elkaar aanvullen en versterken. Van ouders tot leerkrachten, van burens tot vrijwilligers. Dat bevordert het gewone opgroeien, ontwikkelen en opvoeden. Ook kan zo'n sterke basis voorkomen dat normale

opgroei- en opvoedvragen escaleren tot (ernstige) problemen. Wij noemen die sterke basis ook wel een sterke sociale basisinfrastructuur.

2.5 Kaders

Landelijke kaders

- Jeugdwet
- Besluit Jeugdwet
- Regeling Jeugdwet

- Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (BIG)
- Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst
- Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)
- Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector
- Kwaliteitskader jeugd

- Norm voor Opdrachtgeverschap Jeugd
- Wet verplichte Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling
- Voorgenomen wijzigingen van de Jeugdwet, AMvB's e.a.

Lokale kaders

- Manifest Opvoeden, Opgroeien en Jeugdhulp in Alphen aan den Rijn
- Verordening sociaal domein Alphen aan den Rijn
- Nadere regels sociaal domein Alphen aan den Rijn
- Coalitieakkoord
- Bestuursopdracht Jeugdhulp 2024 en college besluit op de bestuursopdracht

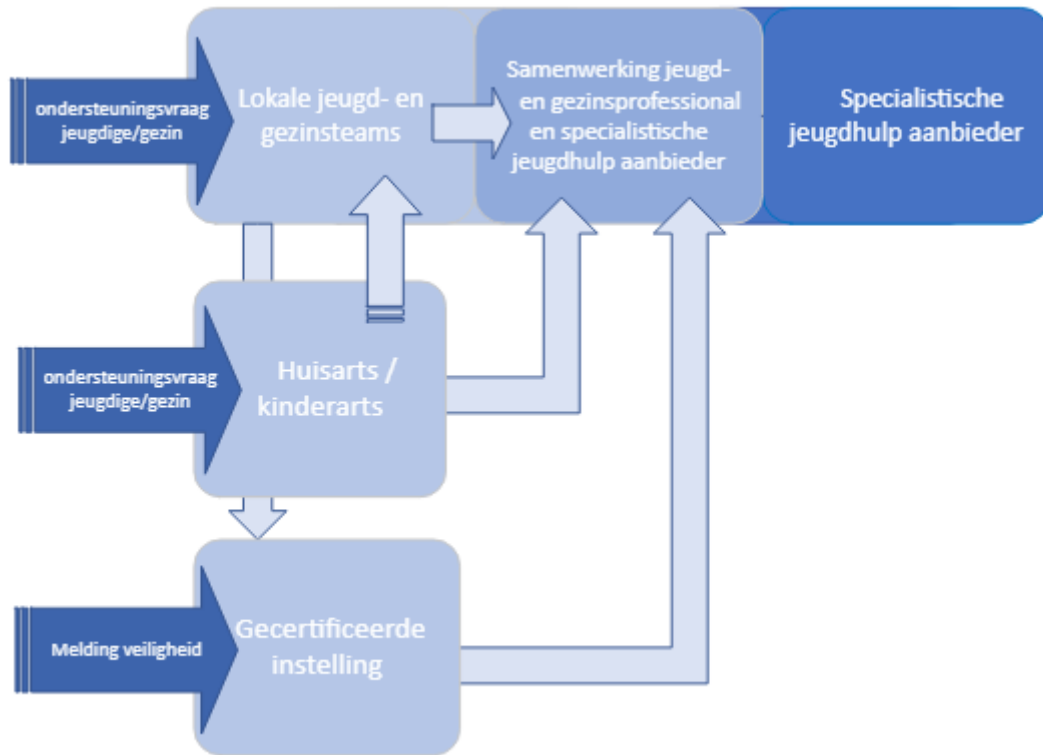
3. Samenwerking met de lokale jeugd- en gezinsteams

De aanmelding voor ondersteuning van een jeugdige kan vanuit verschillende routes komen. Er kan een verwijzing komen vanuit een huisarts of een gecertificeerde instelling (GI's), er kan een verzoek voor specialistische jeugdhulp komen vanuit de lokale jeugd- en gezinsteams, maar gezinnen kunnen ook zelf aankloppen voor ondersteuning. Het uitgangspunt van de jeugdhulp vanaf 2024 is de beweging is naar minder jeugdhulp, meer inzetten van preventie en het stimuleren van de zelfredzaamheid van jeugdigen en gezinnen. Om deze beweging te realiseren gelooft de gemeente Alphen aan den Rijn dat het belangrijk is om een systeemgerichte aanpak te organiseren waarbij het gezin als geheel wordt bekeken. De lokale teams met jeugd- en gezinsprofessionals worden uitgerust met deze expertise en kunnen voor het gehele gezin de ondersteuning bieden of organiseren waar dat nodig is, waaronder de specialistische jeugdhulp. Zij zullen dit onderzoek uitvoeren aan de hand van het stappenplan in bijlage I, waarin de stappen uit de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep een belangrijk onderdeel vormen. Het uitvoeren van het onderzoek volgens dit stappenplan is noodzakelijk om tot een juiste afweging te komen in het kader van de Jeugdwet. Een specialistische zorgaanbieder zal daarom nooit kunnen starten met het bieden van de ondersteuning voor dit onderzoek is afgerond, tenzij hier in het kader van een crisissituatie andere afspraken over zijn gemaakt met de betrokken jeugd- en gezinsprofessional.

In grote lijnen kan de samenwerking tussen de lokale jeugd- en gezinsteams en de specialistische zorgaanbieders op drie manieren worden vormgegeven:

- Specialisten voegen expertise toe aan het traject van de gezinsbegeleider door middel van een participatief consult en/of het geven van tips en handvaten aan gezinsbegeleider of gezin.
- Specialisten worden betrokken op een deel van het ondersteuningsplan en voeren daarvan een onderdeel uit in nauwe afstemming met gezin en gezinsbegeleider.
- Specialistische behandeling is de hoofdmoot van de benodigde ondersteuning. De specialist neemt het voortouw en houdt de gezinsbegeleider periodiek betrokken bij de voortgang en voor verbinding met andere leefgebieden.

Om de systeemgerichte aanpak goed te organiseren en het onderzoek naar de hulpvraag goed uit te voeren in het kader van de Jeugdwet is het uitgangspunt van de gemeente Alphen aan den Rijn dat alle gezinnen bekend zijn bij het lokale team met jeugd- en gezinsprofessionals. De gemeente zal zich daarom inzetten om de samenwerking tussen de lokale teams en de sociale partners in de stad, waaronder met name de huisartsen en de GI's, goed vorm te geven. Vanuit het wettelijke verwijsrecht hebben huisartsen, kinderartsen en GI's wel de mogelijkheid om direct te verwijzen naar de gecontracteerde zorgaanbieders. Van onze zorgaanbieders vragen wij daarom dat zij de systeemgerichte aanpak waarbij het gehele gezin de ondersteuning krijgt die nodig is onderschrijven en op dat moment zelf de samenwerking opzoeken met het lokale team. In figuur 5 staat weergegeven hoe de route voor een nieuwe ondersteuningsvraag kan lopen.

Figuur 4 Route nieuwe ondersteuningsvraag wettelijke verwijzers

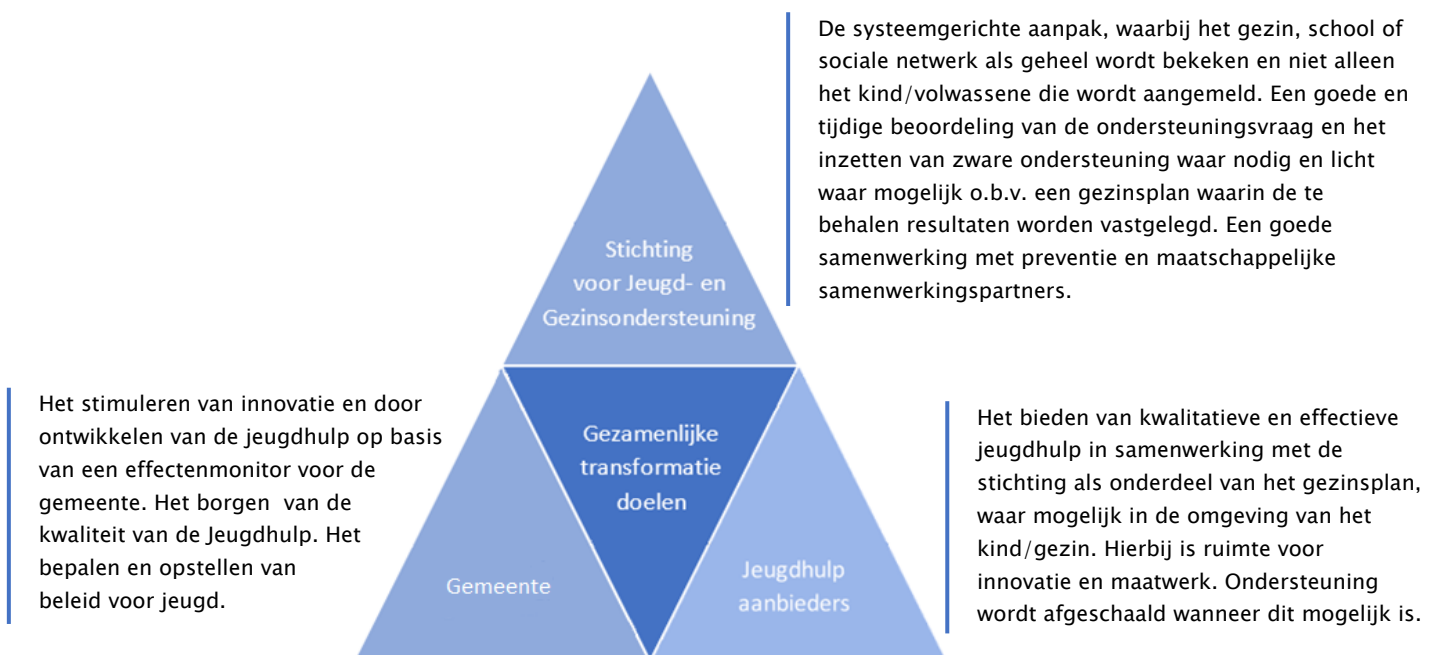
Wanneer er een directe verwijzing wordt gedaan naar een specialistische zorgaanbieder en er wordt in het overleg met de jeugd- en gezinsprofessional en het gezin gezamenlijk geconstateerd dat de ondersteuningsvraag geen specialistische jeugdhulp betreft en ook vanuit het lokale team kan worden opgepakt, krijgt de betrokken jeugdhulpaanbieder wel de mogelijkheid om de inzet voor het overleg te declareren.

4. Samenwerking met de gemeente

De gewenste samenwerking tussen de gemeente, de stichting voor jeugd- en gezinsondersteuning en de specialistische jeugdhulp aanbieders is de basis om te kiezen voor dit inkooptraject. De gemeente Alphen aan den Rijn verwacht dat met een goede samenwerking tussen deze drie spelers de transformatiedoelen op het gebied van de jeugdhulp kunnen worden gehaald. Hieronder wordt daarom nader weergegeven hoe de gemeente Alphen aan den Rijn naar deze samenwerking kijkt.

4.1 Samenwerking met de gemeente

Voor het behalen van de transformatie doelen voor de jeugdhulp wil de gemeente Alphen aan den Rijn een goede samenwerking organiseren in de driehoek van de Jeugdhulpaanbieders, de lokale teams met jeugd- en gezinsprofessionals en de gemeente. Hierbinnen heeft elke punt van de driehoek zijn eigen aandachtspunten en verantwoordelijkheden voor het behalen van de gezamenlijke transformatie doelen. Deze aandachtspunten staan kort weergegeven in afbeelding 4.

Figuur 5 Samenwerkingsdriehoek

Het uitgangspunt van de samenwerking in de driehoek is vertrouwen in elkaar; professionals de ruimte geven om de eigen expertise goed in te zetten voor de ondersteuning van jeugdigen en gezinnen, het verzamelen van de juiste informatie en het transparant delen van informatie om gezamenlijk de juiste stappen te zetten.

De gemeente Alphen aan den Rijn is zich er van bewust dat de gekozen methode voor het inkopen van specialistische jeugdhulp kan leiden tot een groot aantal gecontracteerde zorgaanbieders. Voor een efficiënte samenwerking op het doorontwikkelen van de jeugdhulp is het niet realistisch om te verwachten dat alle gecontracteerde zorgaanbieders hierin een gelijk aandeel willen hebben. Het doel is, zoals aangegeven in hoofdstuk 2, om in de

komende periode toe te werken naar een beperkt aantal strategische partners voor de doorontwikkeling van de jeugdhulp in de gemeente Alphen aan den Rijn. Dit zullen naar verwachting niet alleen grote zorgaanbieders zijn, maar ook juist kleinere organisaties met een specialistisch aanbod of een efficiënte lokale aanpak.

4.2 Gezamenlijke transformatiedoelen voor de jeugd- en gezinshulp

Centraal in het organiseren van de jeugdhulp per 1 januari 2024 staan de volgende transformatie doelen:

1. *Meer kinderen en/of gezinnen in kwetsbare situaties worden tijdig bereikt om te voorkomen dat hulp nodig is en ontvangen zo nodig tijdig hulp.* De jeugdhulp moet vooral gericht zijn op – en ingezet worden bij die jeugdigen en gezinnen die het echt nodig hebben. De toegang tot preventie is essentieel om te zorgen dat zwaardere inzet later nodig is. Deze toegang tot preventie en jeugdhulp moet laagdrempelig en goed bereikbaar zijn. Sleutelementen zijn een persoonlijk en lokaal aanbod in de wijken waar mogelijk. En daarnaast goede kennis van de sociale partners door professionals. Dit vraagt ook om outreachend werken en stevige deskundigheid in de toegang zodat adequaat kan worden beoordeeld of en zo ja welke inzet van hulp noodzakelijk is.
2. *Minder jeugdigen en/of gezinnen hebben jeugdhulp nodig, het probleemoplossend vermogen van kinderen en jongeren, hun ouders en sociale omgeving wordt vergroot.* Anders zijn mag en hoort erbij. Ook verdriet en spanning horen bij het leven en maken niet direct professionele hulp noodzakelijk. Als er vragen ontstaan zijn we er, samen met onze partners, vroeg bij zodat lichte opvoedvragen en kwetsbaarheid met een goed preventieaanbod ondersteund worden en dit niet tot een jeugdhulpvraag leiden. We versterken de opvoedvaardigheden van ouders zodat zij zelf hun kinderen kunnen begeleiden naar volwassenheid, ook als het even niet zo gemakkelijk gaat.
3. *Hulp en ondersteuning wordt vaker in de eigen omgeving geboden, het aansluiten bij- en versterken van het dagelijks leven staat centraal.* Het informele netwerk van een inwoner vormt een sociale basis waar iemand op terug kan vallen en veerkracht uit kan halen. Onder het informele netwerk valt het sociale netwerk, verenigingen en vrijwilligers. Het informele netwerk van de inwoner en het formele netwerk van de professionals (hulpverlener, school, opvang, huisarts en professionals uit het preventieve veld) worden ingezet om te komen tot samenhangende ondersteuning.

We zetten hierbij ook in op het voorkomen dat jeugdigen uit huis geplaatst worden (afname aantal jeugdigen met jeugdhulp met verblijf en aansluiten bij de beweging naar 0). Als jeugdhulp met verblijf nodig is, wordt met name gekeken naar pleegzorg of een gezinsvervangende opname. We verwachten van de jeugdhulpaanbieder(s) dat deze ernaar streeft dat de jeugdige weer zo snel als mogelijk volledig of gedeeltelijk deel kan uitmaken van het gezin en het verblijf in een instelling zo kort mogelijk is (afname gemiddelde verblijfsduur).

4. *In de systeemgerichte aanpak is aandacht voor het gehele systeem, niet alleen voor de jeugdige of de volwassene die wordt aangemeld met een ondersteuningsvraag.* De systeemgerichte aanpak kan verschillende systemen betreffen, dit kan gaan om het (pleeg)gezin, de opvanglocatie, school of de sociale omgeving. De ondersteuning is gericht op het oplossen/wegnemen van de oorzaken, niet (alleen) op het bestrijden van de symptomen. Ondersteuningsvragen in het gezin worden zoveel mogelijk door één hulpverlener opgepakt, waar nodig wordt de expertise van andere hulpverleners ingeschakeld.
5. *De gemeente, de stichting en de specialistische jeugdhulpaanbieders blijven de jeugdhulp doorontwikkelen op basis van de kwaliteit, effectiviteit en behaalde maatschappelijke resultaten.* Om in te zetten op effectieve en kwalitatieve jeugdhulp is het belangrijk om data te verzamelen en inzicht te krijgen in de ingezette ondersteuning. Het monitoren van de resultaten en de analyse van het berichtenverkeer en factuurgegevens zijn hier een belangrijk onderdeel van. In 2024 wordt ingezet op een efficiënte dataverzameling met zo min mogelijk administratieve lasten voor alle betrokkenen.

5. Uitgangspunten en voorwaarden aan de geboden jeugdhulp

Vanuit de gemeente Alphen aan den Rijn worden verschillende uitgangspunten en voorwaarden gesteld aan het bieden van kwalitatieve en effectieve jeugdhulp. Deze worden hieronder weergegeven.

5.1 Uitgangspunten voor de bejegening van de gezinnen en jeugdigen

- *Ouders zijn verantwoordelijk* voor het veilig en gezond opgroeien van hun kinderen en voor de keuzes die zij daarin maken. Als zij hierbij tegen problemen aanlopen waar zij zelf met hulp van de eigen omgeving niet uitkomen, bieden we professionele hulp. De jeugdigen/gezinnen houden zoveel mogelijk de regie over de hulp die ingezet wordt, tenzij dit (tijdelijk) niet mogelijk is. Gezinnen hebben daartoe altijd actueel inzicht in het dossier en gezinsplan en worden betrokken bij wijzigingen in het jeugdhulptraject. Ouders dienen hiermee ook voorafgaand aan het jeugdhulptraject akkoord te geven op het delen van informatie met de betrokken professionals en geven akkoord en betrokkenheid op de gemaakte afspraken en beoogde resultaten in het gezinsplan. Het akkoord en de betrokkenheid zijn noodzakelijk voor het in gezamenlijkheid kunnen toewerken naar de resultaten.
- *Jeugdigen en gezinnen zijn uniek.* De hulp die geboden wordt, is dan ook geen 100 % standaardproduct, maar is divers, duurzaam en op maat gesneden wanneer de situatie hier om vraagt. De vraag (al dan niet uitgesproken), talenten en mogelijkheden van de inwoner staan centraal, waarbij ook gekeken wordt naar de hulp die de omgeving kan bieden. Dat betekent dat de jeugdhulpaanbieder(s) aan jeugdigen en/of gezinnen een (duurzame) oplossing op de vraag biedt. Vrijwilligers en ervaringsdeskundigen kunnen daarbij een waardevolle bijdrage leveren.
- *De professional sluit aan bij de belevingswereld van de jeugdige/het gezin* en stuurt – waar nodig – de situatie bij. De inspraak van de jeugdige/het gezin in het zoeken naar passende hulp blijft een belangrijk uitgangspunt. Daarbij is er voldoende ruimte voor de professional om onconventionele oplossingen in te zetten als de situatie daarom vraagt. Dit houdt ook in dat de ondersteuning aan de jeugdige en/of het gezin waar mogelijk wordt ingezet in de eigen omgeving. Dus in het gezin, op school, op de sportclub of waar passend is bij de ondersteuningsvraag.

5.2 Uitgangspunten voor de ondersteuning

- *Hulp en ondersteuning zijn gericht op het oplossen van een probleem, niet op het bestrijden van symptomen.* Wanneer jeugdigen en/of ouders een vraag hebben, wordt deze vraag breed benaderd en wordt met ouders en jeugdigen gezocht naar de oorzaak van de vraag/het probleem. Als dit bij de ouders ligt, moet dat eerst of minimaal tegelijkertijd worden opgepakt in samenwerking met partners. Met de jeugdige en/of het gezin, sociaal netwerk en met samenwerkingspartners wordt gewerkt met de methodiek één huishouden, één plan, één regisseur.

De nieuwe stichting en de jeugdhulpaanbieder(s) zorgen, naast het ontwikkelen van het eigen integrale aanbod, samen met de partners binnen het sociaal domein voor samenhangende zorg en slimme verbindingen. We kijken hierbij eerst naar de mogelijkheden binnen het sociale netwerk en preventie. De oplossing voor de hulpvraag kan liggen bij professionele partners maar zeker ook bij bijvoorbeeld (sport-) verenigingen en andere maatschappelijke organisaties. De geboden hulp en ondersteuning moet elkaar aanvullen en versterken en passen bij de hulpvraag. Niet alle problemen moeten of kunnen worden opgelost. Dat betekent dat inzet ook gericht is op accepteren van- en het leren omgaan met problemen.

- *Professionals krijgen de ruimte om te doen wat nodig is vanuit hun expertise.* Wij hebben als gemeente binnen het sociaal domein een grote diversiteit aan wettelijke en niet-wettelijke taken. Deze taken zijn deels uitbesteed aan organisaties die expert zijn op dit gebied. De verantwoordelijkheid voor een passende invulling van *hoe* de (wettelijke) taken moeten worden uitgevoerd, leggen wij bij deze professionals. Zo hebben de professionals de ruimte om te doen wat nodig is bij een hulpvraag. Zij zijn immers de experts en staan in nauw contact met de andere betrokkenen in een casus. Dit vraagt om goede onderlinge afstemming tussen de organisaties die als expert bij een gezin betrokken zijn.
- *Jeugdhulpaanbieders zorgen samen met de partners binnen het sociaal domein voor samenhangende zorg en zoekt naar slimme verbindingen.* Langdurig effectieve resultaten kunnen alleen geborgd worden door samenwerking met het brede sociaal domein. Dit kunnen professionele partners zijn maar ook (sport-)verenigingen en organisaties. De geboden ondersteuning moet elkaar aanvullen en passen bij de hulpvraag. Daar is afstemming voor nodig met de jeugdige en het gezin, maar ook tussen professionals onderling. Wanneer een jeugdhulp traject wordt afgerond is er altijd sprake van een warme overdracht.

5.3 Voorwaarden aan de ondersteuning

- *Er is sprake van continuïteit* in de hulpverlening en in de inzet van de hulpverlener. Wanneer mogelijk is er sprake van één hulpverlener of een vast team van hulpverleners die continuïteit bieden aan het gezin en de jeugdige.
- *Jeugdhulp is zo kort en licht als mogelijk en zo lang en zwaar als noodzakelijk.* Wanneer het mogelijk is om de specialistische jeugdhulp af te schalen of de jeugdige weer over te dragen aan de jeugd- en gezinsprofessional wordt hiervoor een afspraak gepland met het gezin en de jeugd- en gezinsprofessional om hier afspraken over te maken. Wanneer een beschikking niet toereikend is voor het bieden van passende hulp wordt dit ook zo snel mogelijk kenbaar gemaakt bij het gezin en de jeugd- en gezinsprofessional om het gezinsplan bij te stellen.
- Als duidelijk is dat het gezin en de jeugdige langdurige hulp nodig hebben, bijvoorbeeld bij levenslange en levensbrede beperkingen en/of stoornissen is deze hulp beschikbaar, waarbij nadrukkelijk gekeken wordt hoe vanuit het hele stelsel de

juiste hulp wordt ingezet, (ook) vanuit andere wetten en regelgeving zoals de Wlz, de Zvw, de Participatiewet en de Wmo. Ook de aanbieders van de specialistische jeugdhulp hebben de opdracht om alert te zijn op de mogelijkheid voor de inzet van ondersteuning vanuit andere wetgeving of algemene voorzieningen.

- *Er wordt een doorlopend (perspectief)plan gehanteerd op basis van de big 5: gericht op de toekomst.* Met name bij jeugdigen vanaf 16 jaar wordt in het gezinsplan geanticipeerd op de [big 5](#):
 - Support: De jeugdige heeft een netwerk met steunbronnen.
 - Wonen: De jeugdige heeft perspectief naar zelfstandig wonen en minimaal stabiele huisvesting.
 - School en werk: De jeugdige heeft een passende dagbesteding in de vorm van een opleiding of werk.
 - Inkomen; Eventuele schulden zijn in kaart met lopende regelingen en er is een stabiel inkomen.
 - Welzijn; De jeugdige voelt zich mentaal en fysiek fit en gezond of heeft hierbij adequate ondersteuning.
- Wanneer het niet is gelukt om de Big 5 op orde te krijgen voor de jeugdige 18 jaar is geworden is het niet mogelijk het ondersteuningstraject stop te zetten. De gemeente Alphen aan den Rijn vindt het belangrijk dat een jeugdige pas wordt losgelaten wanneer de Big 5 op orde zijn. De jeugdhulpaanbieder streeft er daarom (met het netwerk van de jeugdige, de jeugd- en gezinsprofessional en de samenwerkingspartners) naar om de Big 5 op orde te hebben wanneer een jongere 18 jaar wordt. Lukt dit niet voor de jeugdige 18 jaar wordt, dan zijn er in overleg met de jeugdige en de jeugd- en gezinsprofessional drie mogelijkheden om een traject goed af te ronden:
 - Er wordt een verzoek ingediend voor verlengde jeugdhulp wanneer er nog een ondersteuningsbehoefte is op grond van de jeugdwet.
 - Wanneer het duidelijk is dat er nog een langdurige ondersteuningsbehoefte is, wordt er een warme overdracht georganiseerd naar passende vervolgondersteuning vanuit de Wmo, Wlz en/of zorgverzekeringswet.
 - Het traject wordt afgerond door de jeugdhulpaanbieder op het 18+ tarief wanneer de verwachting is dat het traject op korte termijn kan worden afgerond en de zorgaanbieder niet gecontracteerd is bij de Wmo (zie hoofdstuk 7.3 voor een toelichting op het tarief).

6. Scope van de opdracht voor specialistische Jeugdhulp

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk schetsen wij de beoogde scope van de opdracht voor de specialistische jeugdhulp. Allereerst wordt een poging gedaan om helderheid te geven in de begrippen generalistische en specialistische jeugdhulp en het grijze gebied wat hier nog onderdeel van is. Vervolgens wordt weergegeven wat niet binnen de scope van deze opdracht valt. Daarna volgt een overzicht van de onderdelen die wel binnen de scope van deze opdracht voor specialistische jeugdhulp vallen. Tot slot gaan wij in op de landelijke ontwikkelingen die in de toekomst mogelijk invloed hebben op de keuzes om de specialistische jeugdhulp lokaal in te kopen.

6.2 Grijs gebied in de inkoop van specialistische jeugdhulp

De generalistische jeugdhulp en de specialistische jeugdhulp waar de gemeente Alphen aan den Rijn in deze inkoopstrategie op doelt zijn beide individuele voorzieningen in het kader van de Jeugdwet. Deze zijn dus niet vrij toegankelijk en de gezinnen ontvangen na het onderzoek volgens de stappen in bijlage I door de jeugd- en gezinsprofessional een beschikking wanneer generalistische of specialistische jeugdhulp wordt ingezet. Deze beschikking is onderdeel van het gezinsplan. Het contact leggen met een jeugd- en gezinsprofessional uit de stichting is voor gezinnen wel vrij toegankelijk.

De scheidingslijn tussen wat generalistische en wat specialistische zal altijd een grijs gebied houden. Het is namelijk van verschillende factoren afhankelijk of de inzet van specialistische jeugdhulp noodzakelijk is en de belangrijkste factor hierin is de kennis en expertise van de betrokken jeugd- en gezinsprofessional. In sommige gezinnen zal het snel duidelijk zijn dat de inzet van specialistische jeugdhulp noodzakelijk is om bijvoorbeeld opvang in een Kinderdagcentrum mogelijk te maken. Bij ambulante begeleiding echter zal het afhangen van de kennis en expertise van de jeugd- en gezinsprofessional of dit toereikend is (met eventueel een consult van een specialistische jeugdhulpaanbieder) of niet. Omdat er op dit moment onvoldoende data beschikbaar is van de specifieke ondersteuning die de afgelopen tijd is ingezet voor de jeugdigen in de gemeente Alphen aan den Rijn, is het nog moeilijk om de (omvang van de) benodigde specialisaties in kaart te brengen. Een belangrijk doel van deze inkoop voor de komende twee jaar is daarom ook om een betere dataverzameling te organiseren om een duidelijker beeld van de scheidslijn en omvang van de specialistische jeugdhulp te krijgen. In hoofdstuk 2 waarin de ambitie van de gemeente Alphen aan den Rijn wordt weergegeven staat op basis van het onderzoek door een extern bureau wel een overzicht van de verwachte totale omvang van de specialistische jeugdhulp in 2024.

6.3 Wat valt buiten de scope van de opdracht voor specialistische jeugdhulp?

De opdracht voor specialistische jeugdhulp omvat alle vormen van specialistische ambulante jeugdhulp, (dag)behandeling, dagbesteding, pleegzorg en jeugdhulp met verblijf (gesloten jeugdhulp uitgezonderd). Dit betekent dat de volgende vormen van jeugdhulp buiten de opdracht voor specialistische jeugdhulp vallen:

Lokale teams voor jeugd- en gezinsondersteuning

Zoals aangegeven in de inleiding heeft de gemeente Alphen aan den Rijn de intentie om de lokale teams met jeugd- en gezinsprofessionals onder te brengen in een nog op te richten stichting waar deze medewerkers in dienst gaan. De lokale teams met jeugd- en gezinsprofessionals zijn daarom geen onderdeel van de opdracht voor specialistische jeugdhulp.

Toegang

De lokale teams die de generalistische jeugd- en gezinsondersteuning gaan bieden zullen ook de toegang vormen tot de specialistische jeugdhulp. Zij zijn hiermee verantwoordelijk voor de volgende taken:

- Informatie en advies,
- Triage,
- Vraagverheldering en screening,
- Het opstellen van een gezinsplan,
- Inzetten van/ toeleiding naar passende ondersteuning (preventie, specialistische jeugdhulp en/of andere activiteiten of vormen van hulp en ondersteuning),
- Het afgeven van beschikkingen (met name voor pgb)
- Het monitoren van de ingezette specialistische jeugdhulp.
- Afstemmen met wettelijke verwijzers (huisartsen, GI's)

De toegang en bovenstaande taken zijn daarmee geen onderdeel van de opdracht voor specialistische jeugdhulp.

Preventie

De taken met betrekking tot preventie zijn geregeld middels verschillende subsidies. In de uitwerking van de opdracht aan de lokale teams zal de verbinding tussen preventie en jeugdhulp bepaald worden. Denkbaar is dat gestart wordt vanuit lopende afspraken, maar dat in de jaren daarna verschuivingen wenselijk en mogelijk zijn. Preventie is hiermee geen onderdeel van deze opdracht voor specialistische jeugdhulp.

Crisishulp buiten kantoortijden

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het bieden van jeugdhulp in crisissituaties. Dit is geregeld in artikel 2.6 van de Jeugdwet. Hierin staat dat gemeenten ervoor moeten zorgen dat “jeugdhulp te allen tijde bereikbaar en beschikbaar is in situaties waar onmiddellijke uitvoering van taken is geboden”. Het is niet efficiënt om de bereikbaarheidsdienst buiten kantoortijden subregionaal te organiseren. Bereikbaarheid **buiten** kantoortijden bij acute zorg (crisis jeugd–ggz) is daarom geen onderdeel van deze opdracht voor specialistische jeugdhulp. Deze ondersteuning wordt regionaal ingekocht. Bij aanvang van de contractering wordt een overzicht gedeeld van de afspraken rondom crisissituaties tijdens kantooruren, waarin ook specialistische zorgaanbieders een belangrijke rol hebben.

Jeugdbescherming en jeugdreclassering

De vormen van jeugdzorg waaraan een rechterlijke maatregel ten grondslag ligt zijn geen onderdeel van de opdracht voor specialistische jeugdhulp. Deze vormen van jeugdzorg kopen we samen met de andere gemeenten binnen Holland Rijnland in, zoals wij ook gezamenlijk Veilig thuis financieren. Dit betreft specifiek:

- Jeugdbescherming
- Jeugdreclassering
- Gesloten jeugdhulp

LTA (landelijke inkoop)

De VNG heeft namens de gemeenten inkoopafspraken gemaakt met jeugdhulpaanbieders met een specialistische functie. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om universitaire kinder- en jeugdpsychiatrie en om behandeling van eetstoornissen. De nieuw te contracteren jeugdhulpaanbieder kan van deze afspraken gebruik maken. Alle wettelijke verwijzers kunnen naar dit aanbod verwijzen. Deze landelijke afspraken zijn geen onderdeel van deze opdracht voor specialistische jeugdhulp.

Persoonsgebonden budget

Het persoonsgebonden budget is geen onderdeel van de opdracht voor specialistische jeugdhulp. De gemeente Alphen aan den Rijn wil met deze opdracht inzetten op een kwalitatief en kwantitatief toereikend aanbod van jeugdhulp in natura. Gezinnen en jeugdigen hebben daarnaast ook het recht om aanspraak te maken op een persoonsgebonden budget (pgb) wanneer zij zelf de regie willen voeren over de ingezette ondersteuning. Voor de jeugdige en/of diens ouders is het pgb een gelijkwaardig alternatief ten opzichte van jeugdhulp in natura. De lokale teams zullen de gezinnen en jeugdigen ondersteunen bij de afweging welke van beide vormen in specifieke situaties het meest passend is. Hulpverleners die worden ingezet via een pgb zullen moeten voldoen aan dezelfde kwaliteitseisen als de gecontracteerde zorgaanbieders.

6.4 Wat valt binnen de scope van de opdracht voor specialistische jeugdhulp?

Generalistische jeugd- en gezinsondersteuning

Zoals beschreven in de inleiding zijn in principe de lokale teams aan zet voor de generalistische jeugd- en gezinsondersteuning. De verwachting is daarom dat dit niet vaak zal worden ingezet bij aanbieders van specialistische jeugdhulp, maar het kan wel wanneer dit in het belang is van het gezin of de jeugdige. Daarnaast is het zoals beschreven in hoofdstuk 2.2 nog moeilijk om de grens tussen generalistische en specialistische jeugdhulp te definiëren en vinden wij het belangrijk dat in de overgang van GO! voor jeugd naar de lokale teams de nog lopende trajecten kunnen worden afgerond. De productcodes die passen bij generalistische jeugdhulp zijn daarom wel opgenomen in deze open house inkoop, maar worden alleen in overleg met de jeugd- en gezinsprofessionals ingezet.

Specialistische ambulante begeleiding en behandeling

Ambulante begeleiding en behandeling waar specialistische kennis voor nodig is valt onder deze opdracht. Hierbij kan worden gedacht aan de begeleiding of behandeling van gezinnen en jeugdigen waar sprake is van ernstige- gedragsproblematiek, behandeling van angstproblematiek of (diagnostiek van) leerproblematiek.

Dag- en groepsbehandeling

Dagbehandeling en groepsbehandeling zijn beide onderdeel van de opdracht voor specialistische jeugdhulp. Hierbij kan worden gedacht aan intensieve dagbehandeling voor

eetproblematiek, verslavingsproblematiek, hechtingsproblematiek of suïcidaliteit. De groepsbehandeling kunnen bijvoorbeeld groepen zijn voor kinderen met ernstige KOPP/KOV problematiek, rouwverwerking of genderdysforie.

Wonen (pleegzorg, gezinshuizen, (deeltijd) verblijf en logeren)

De gemeente Alphen aan den Rijn heeft als uitgangspunt om zo min mogelijk kinderen uit huis te plaatsen en de begeleiding zoveel mogelijk in het gezin in te zetten. Dit is echter niet altijd haalbaar en dan willen we de opvang graag zo dichtbij mogelijk organiseren. Een belangrijk onderdeel hierbij is dat ouders met lokale opvang de mogelijkheid hebben nog steeds zoveel mogelijk in hun kracht te worden gezet in hun ouderrol.

Dagbesteding

Het uitgangspunt voor de gemeente Alphen aan den Rijn is dat kinderen zoveel mogelijk een (passende) plek in het onderwijs krijgen. Dagbesteding zal dus alleen worden ingezet wanneer er binnen het onderwijs geen mogelijkheden zijn, of als (tijdelijke) ontlasting van een overbelaste situatie.

Ernstige enkelvoudige dyslexie

De zorg voor kinderen tot 13 jaar met ernstig enkelvoudige dyslexie (EED) valt onder de Jeugdwet. Het onderwijs is verantwoordelijk voor de signalering, begeleiding en doorverwijzing van kinderen met dyslexie. Landelijk is een motie aangenomen om de bekostiging van dyslexiezorg via het onderwijs te laten verlopen. Momenteel wordt onderzocht wat daarvan de financiële, juridische en uitvoeringsconsequenties zijn. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is dat er ook regelmatig sprake is van comorbide problematiek; kinderen die naast dyslexie een ggz-stoornis, beperking of andere taal- of leerstoornis hebben die belemmerend is voor dyslexieonderzoek en/of -behandeling. In afwachting van het onderzoek wordt de EED zorg georganiseerd via deze open house inkoop.

Consultatie en advies

Consultatie en advies zijn een belangrijk onderdeel van de samenwerking met de lokale jeugd- en gezinsprofessionals. Deze professionals zullen brede kennis hebben van het sociale domein, jeugdhulp en de ontwikkeling van kinderen en jongeren, maar nooit overall expert in zijn. Om te voorkomen dat problematiek bij kinderen door een gebrek aan specialistische kennis onderkend of onder behandeld wordt, willen we een goede samenwerking organiseren met zorgaanbieders met specialistische kennis. Hierbij is het niet zo dat een zorgaanbieder voor elke collegiale vraag een rekening kan indienen, maar willen we dit wel goed organiseren wanneer we vanuit de stichting een beroep doen op een specialist om mee te kijken en denken in een specifieke casus.

6.5 Overzicht Jeugdhulp 2024

In het overzicht hieronder ziet u het overzicht van de jeugdhulp zoals beschreven in de voorgaande hoofdstukken.

Figuur 6 Overzicht jeugdhulp 2024

6.6 Landelijke ontwikkelingen (Hervormingsagenda jeugdwet)

De gemeente Alphen aan den Rijn constateert dat er op dit moment op landelijk gebied sprake is van tegenstrijdige ontwikkelingen. Aan de ene kant ligt de focus steeds meer op preventie en inspelen op de lokale behoefte van de inwoners. Het liefst maatwerk op wijkniveau of zelfs nog kleiner. Ook de toekomstscenario kind- en gezinsbescherming gaat uit van een samenwerking met stevige lokale teams die veel mogelijkheden hebben als het gaat om het inzetten van passende ondersteuning. Tegelijkertijd is er de (nog niet definitieve) hervormingsagenda die stuurt op meer regionale samenwerking in de jeugdhulp.

De gemeente Alphen aan den Rijn onderschrijft de uitgangspunten uit de hervormingsagenda voor minder administratieve lasten en samenwerking op het gebied van schaarse hoog specialistische jeugdhulp. Maar tegelijkertijd zien we dat de regievoering vanuit de gemeente een belangrijk onderdeel is voor het doorontwikkelen van de jeugdhulp en het monitoren van de effectiviteit en kwaliteit. De mogelijkheden binnen de regionale contracten zijn hiervoor op dit moment onvoldoende toereikend bevonden. De gemeente Alphen aan den Rijn heeft er daarom voor gekozen de inkoop van de specialistische jeugdhulp lokaal te organiseren en de ambitie te volgen om de jeugdhulp gezamenlijk met de stichting en de jeugdhulpaanbieders door te ontwikkelen. Daarnaast blijven wij voor de jeugdzorg plus, jeugdbescherming en jeugdreclassering aangesloten de SOZ. Hierbij neemt de gemeente Alphen aan den Rijn deel aan de ambtelijke en bestuurlijke overlegstructuren in

Holland Rijnland. Door deelname aan een gezamenlijke werkagenda wordt de afstemming tussen de lokale inkoop en contractering van onderdelen binnen Holland Rijnland geborgd. We delen ontwikkelingen met elkaar en leren van elkaars opbrengsten. Daarbij monitoren we gezamenlijk de ontwikkelingen binnen het zorglandschap, waar het gaat om specialistische zorgfuncties.

Anticiperen op nieuwe wetgeving

Het is onduidelijk of en wanneer welke wijzigingen in de Jeugdwet n.a.v. de hervormingsagenda worden aangeboden aan de Tweede kamer voor behandeling. De gemeente Alphen aan den Rijn heeft wel onderzocht dat ook wanneer de huidige uitgangspunten worden aangeboden voor wijziging van de wet er nog voldoende omvang overblijft voor het organiseren van een lokale inkoop.

6.7 Woonplaatsbeginsel

Per 1 januari 2022 geldt landelijk het woonplaatsbeginsel voor jeugdhulp. Dit betekent dat wanneer een jeugdige buiten de regio aanspraak maakt op jeugdhulp, de gemeente van herkomst voor de duur van het ondersteuningstraject verantwoordelijk is voor de financiering en sturing op het traject. Dit betekent niet dat alle jeugdhulp voor jeugdigen uit de Alphen aan den Rijn binnen de grenzen van de gemeente geboden moet worden. Dit heeft uiteraard wel de voorkeur vanuit het principe 'dichtbij waar mogelijk', maar wanneer er buiten de gemeente beter passende of sneller beschikbare ondersteuning mogelijk is, kan de jeugdige (in overleg met de jeugd- en gezinsprofessional) hier in principe gebruik van maken. Zorgaanbieders met een ondersteuningsaanbod buiten de gemeente Alphen aan den Rijn kunnen zich dus ook aanmelden op deze opdracht.

7. Open House inkooptraject

7.1 Proces

Om te komen tot een nieuwe overeenkomsten voor de uitvoering van de opdracht Specialistische Jeugdhulp kiezen we voor een inkooptraject volgens de Open House methodiek. Voor dit inkooptraject zijn inkoopdocumenten opgesteld waarin wordt beschreven hoe geïnteresseerde aanbieders zich kunnen aanmelden.

Aanbieders kunnen in twee vragenrondes vragen stellen over de inhoud van de inkoopdocumenten. De antwoorden op deze vragen vormen samen met de inkoopdocumenten integraal de inhoud van het inkooptraject. Wanneer een antwoord afwijkt van hetgeen in de inkoopdocumenten bepaald is, geldt het laatst gepubliceerde. In dit geval dus het antwoord. Na beantwoording van de vragen kunnen aanbieders zich aanmelden.

Bij aanmelding dienen aanbieders te verklaren dat op hen geen zgn. uitsluitingsgronden van toepassing zijn, dat zij voldoen aan de geschiktheidseisen en dat akkoord te gaan met de inhoudelijke eisen en voorwaarden. Deze verklaringen worden gecontroleerd, evenals de gegevens die door aanbieders worden ingediend, worden beoordeeld. Aanbieders die na beoordeling blijken te voldoen aan het in de inkoopdocumenten gestelde, worden gecontracteerd.

7.2 Eisen en voorwaarden

De gemeente Alphen aan den Rijn hanteert voor alle zorgaanbieders die zich aanmelden als aanbieder voor specialistische jeugdhulp de volgende eisen:

- Kwaliteitseisen aan de uitvoering van de jeugdhulp: eisen conform de Jeugdwet en het kwaliteitskader Jeugd.
- Kwaliteitseisen aan de organisatie die jeugdhulp levert: eisen vergelijkbaar met de inkoopprocedure van de SOZ, waaronder het in het bezit zijn van een (relevant) kwaliteitssysteemcertificaat.
- Financiële eisen aan de organisatie die jeugdhulp levert: de aanbieder moet financieel voldoende solide zijn om duurzaam zorg te kunnen verlenen aan jeugdigen.

De gemeente Alphen aan den Rijn controleert op verschillende momenten gedurende het inkoopproces, maar ook daarna op het voldoen aan de gestelde eisen en voert een uitgebreidere toets uit c.q. verifieert op het moment bevindingen of signalen hier aanleiding toe geven.

7.3 Planning

Voor het inkooptraject wordt de navolgende planning gehanteerd:

1	Publicatie inkoopdocumenten Open House inkooptraject (Negometrix)	21-04-2023
2	Uiterste datum stellen van vragen 1 ^e ronde	12-05-2023 10.00 uur

3	Beantwoording vragen middels 1 ^e Nota van Inlichtingen	02-06-2023
4	Uiterste datum stellen van vragen 2 ^e ronde	16-06-2023 10.00 uur
5	Beantwoording vragen middels 2 ^e Nota van Inlichtingen	30-06-2023
6	Uiterste termijn indienen aanmelding	12-07-2023 10.00 uur
7	Beoordeling gereed, verzending brieven in 1 ^e aanleg. Nb.: Aanbieders die niet in één keer de benodigde gegevens correct indienen en ook de herstel mogelijkheden niet goed benutten worden eventueel later geïnformeerd.	Op of voor 08-09-2023
8	Einde bezwaartermijn	28-09-2023
9	Verzending overeenkomsten	29-09-2023
10	Ingangsdatum overeenkomsten	01-01-2024

7.4 Overeenkomst

Contractering geschiedt –gelijk de aanmelding– op basis van producten. Kort gezegd melden aanbieders zich aan voor producten die zij zouden willen leveren. Onderdeel van de beoordeling van de aanmelding is tevens dat beoordeeld wordt of een aanbieder deze producten ook daadwerkelijk kan en mag leveren.

In de overeenkomst worden alle bepalingen opgenomen die van belang zijn voor een goede uitvoering van de jeugdhulp, evenals bepalingen die zien op uitvoeringsvoorwaarden rondom de jeugdhulp praktijk. Een voorbeeld hiervan is de bepaling dat de aanbieders uitvoering dienen te geven aan het Social Return beleid van de gemeente Alphen aan den Rijn.

Uitgangspunt van de overeenkomst is verder dat de aanbieder altijd zelf aanspreekbaar is op de uitvoering van de jeugdhulp. Wanneer een aanbieder bijvoorbeeld derden inschakelt om de jeugdhulp te bieden, is deze aanbieder als hoofdaannemer toch zelf verantwoordelijk voor de goede uitvoering van de jeugdhulp door diens onderaannemer(s). Bij klachten wordt de aanbieder aangesproken op de kwaliteit van de jeugdhulp die wordt geleverd door de aanbieder zelf en/of diens onderaannemer.

8. Jeugdhulp tarieven en Producten-Diensten Catalogus (PDC)

De gemeente Alphen aan den Rijn heeft er op basis van de marktverkenning voor gekozen om aan te sluiten bij de PDC en tarieven die zijn vastgesteld door het samenwerkingsverband SOZ in Holland Rijnland. Zorgaanbieders kunnen dus op basis van deze productcodes en tarieven hun inzet declareren via het berichtenverkeer. De gemeente Alphen aan den Rijn zal niet alle productcodes gebruiken voor de inkoop van specialistische jeugdhulp. Zoals al eerder aangegeven worden Jeugdzorg plus, jeugdreclassering, jeugdbescherming en crisis-berichtbaarheidsdienst ondersteuning ingekocht via de SOZ en zijn deze producten geen onderdeel van dit inkooptraject. Zie de producten diensten catalogus (PDC) voor een overzicht van de productcodes die kunnen worden ingezet via deze inkoop.

Om de lokale teams niet teveel te belasten met administratieve taken zijn de meest gebruikte productcodes ondergebracht in categorieën die worden toegekend door het lokale team op basis van de resultaten die worden opgenomen in het gezinsplan. Binnen deze categorie kiest de jeugdhulpaanbieder zelf (mits de jeugdhulpaanbieder voldoet aan de inkoop-eisen van de betreffende productcode en hiervoor gecontracteerd is) welke productcode en tarief passend zijn voor de geboden ondersteuning aan de jeugdige. In de onderstaande tabel is weergegeven hoe de categorieën zijn ingedeeld en in bijlage IV is weergegeven welke productcodes binnen deze categorie vallen.

Categorie	Categorie code	per
Individuele begeleiding/behandeling	45	Minuut
Crisis	46	Minuut
Preventief justitieel	49	Minuut
Maatwerk	50	Minuut
Jeugd GGZ	54	Minuut
Kindergeneeskunde	53	Minuut
LTA	55	Dag/minuut
Verblijf met behandeling	43	Dag
Verblijf zonder behandeling	44	Dag
Dagbesteding	41	Dagdeel
Vervoer	42	Afstandsgelateerd

Tabel 1 Jeugdhulp categorieën

8.1 Declaratieafspraken

De ondersteuningsbehoefte van de jeugdige en de afspraken/doelen die hierover zijn vastgelegd in het gezinsplan zijn altijd leidend voor de inzet en declaratie van de geboden ondersteuning. In afstemming met de jeugd- en gezinsprofessional en het gezin wordt een inschatting gemaakt van de benodigde inzet om de afgesproken resultaten te behalen en wordt er een toekenning gegeven voor een passend budget binnen de passende categorie. Deze budgetten zijn afgestemd op de gemiddelde inzet of intensiteit die wordt weergegeven in tabel 2. De jeugdhulpaanbieder krijgt de ruimte om binnen de afspraken die zijn gemaakt

invulling te geven aan de uitvoering van de ondersteuning en/of behandeling. Omdat er wordt toegewezen op categorie kunnen vanuit dezelfde toewijzing bijvoorbeeld een wo geschoolde gedragsdeskundige en een hbo geschoolde ambulante begeleider ingezet, zo lang het budget dat wordt gegeven binnen de periode die is afgesproken maar niet wordt overschreden. Is de verwachting wel dat het afgesproken budget binnen de afgesproken periode wordt overschreden zonder dat de afgesproken resultaten zijn behaald? Dan is het aan de jeugdhulpaanbieder om tijdig contact op te nemen met het gezin en de jeugd- en gezinsprofessional om dit te bespreken en waar nodig het gezinsplan bij te stellen. Wanneer dit regelmatig voorkomt zonder passende verklaring zal dit worden opgeschaald naar het team contract- en relatiemanagement voor een nader gesprek. Op het overzicht van de jeugdhulpaanbieder wordt ook de inzet geanonimiseerd gemonitord o.b.v. het berichtenverkeer en declaraties. Deze zullen onderwerp zijn van de contract- en relatiemanagement gesprekken.

Categorie	Intensiteit	Budget
41 Groepsbegeleiding	Licht midden of zwaar	Gebaseerd op aantal benodigde dagdelen gedurende 1 jaar
42 vervoer	Afstand-gerelateerde intensiteit	Gebaseerd op aantal ritten per jaar
43 behandeling met verblijf	Licht, midden of zwaar	Gebaseerd op intensiteit gedurende 1 jaar (1 etmaal per dag)
44 verblijf zonder behandeling	Licht, midden of zwaar	Gebaseerd op intensiteit gedurende 1 jaar (1 etmaal per dag)
45 individuele begeleiding / behandeling	Gemiddeld 2 tot 4 uur pw, volume en opleidingsniveau afhankelijk van behoefte	Gebaseerd op 6 maanden looptijd
46 crisis	Altijd hoog	4 weken
53 kindergeneeskunde	1 intensiteit, kinderarts	Gemiddelde voor 12 maanden
54 Jeugd – GGZ	Licht, midden en zwaar	Gemiddelde inzet gedurende 12 maanden, kan opgehoogd worden.

Tabel 2 Overzicht jeugdhulp budgetten

Definities bij het declareren

In het administratieprotocol is een volledige instructie en overzicht van de afspraken opgenomen met betrekking tot het berichtenverkeer en het indienen van declaraties. Hieronder volgen kort een aantal belangrijke afspraken voor de declaraties

- Declaraties worden altijd per maand ingediend.
- De ondersteuningsbehoefte van de jeugdige is leidend voor de inzet van de behandelaar/begeleider. De jeugdhulpaanbieder moet altijd kunnen motiveren waarom een bepaald niveau medewerker is ingezet en wordt gedeclareerd. Het is dus

niet de bedoeling dat werkzaamheden die kunnen worden uitgevoerd door een hbo geschoolde medewerker worden uitgevoerd door een wo geschoolde medewerker en de jeugdhulpaanbieder vervolgens ook het wo tarief declareert. Kiest de jeugdhulpaanbieder er zelf voor om werkzaamheden op bijvoorbeeld hbo niveau uit te laten voeren door een hoger geschoold niveau, dan wordt het hbo tarief gedeclareerd.

- Andersom wanneer een lager geschoolde medewerker wordt ingezet dan eigenlijk nodig is om bepaalde resultaten te behalen (vanwege bijvoorbeeld personeelsgebrek), dan wordt dit altijd besproken met het gezin en de jeugd- en gezinsprofessional. Alleen na goedkeuring in het gezinsplan mag de lager geschoolde medewerker worden ingezet en vervolgens wordt ook het tarief dat past bij het niveau van de ingezette medewerker gedeclareerd.
- Er wordt alleen gedeclareerd op tarieven waarvoor de jeugdhulpaanbieder gecontracteerd is en wanneer de uitvoerend professional voldoet aan de kwaliteitseisen/productomschrijving die zijn verbonden aan de declaratiecode.
- Alleen cliëntgebonden tijd mag worden gedeclareerd (optelsom van cliëntcontacttijd, inclusief de groepscontacttijd en indirecte cliëntgebonden tijd).
- Een no show mag niet worden gedeclareerd.

8.2 Aanvullende tarieven

Naast de inzet van de bovenstaande tarieven vanuit de PDC van de SOZ wordt er onderzocht in de dialoogfase in hoeverre er behoefte is aan de mogelijkheid voor een financieringsmogelijkheid op fte basis. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om een vaste medewerker van een jeugdhulporganisatie die wordt gekoppeld aan een specifiek traject of samenwerkingsverband waarbij het moeilijker is om de inzet aan een specifieke jeugdige te koppelen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de ondersteuning op een kinderopvang om het voor een specifieke groep kinderen mogelijk te maken om een reguliere opvang te bezoeken.

Categorie	Opleidingsniveau	Bedrag	Per
Fte financiering	MBO	71.500	Fte
	MBO/HBO	77.700	Fte
	HBO	85.800	Fte
	HBO/HBO+	94.750	Fte
	HBO+	106.350	Fte
	HBO+/WO	118.500	Fte
	WO+	139.200	Fte
	WO++	166.000	Fte
	WO+++	223.400	Fte

Tabel 3 Fte financiering

In de productbeschrijvingen zijn de voorwaarden voor het inzetten van de ondersteuning op fte basis opgenomen. Er is sprake van een lineaire opbouw van het tarief wanneer er minder dan een volledig fte wordt ingezet.

Ook wordt er in de dialoofase besproken of het passend is om een tarief toe te voegen voor 18+ jeugdigen waarbij het belangrijk is om het ondersteuningstraject dat binnen de jeugdhulp is gestart af te ronden (zie hoofdstuk 5.3 voor een nadere toelichting op het afronden van een traject aan de hand van de big 5). De tarieven voor 18+ zijn overgenomen uit het inkooptraject voor beschermd wonen vanuit de Wmo. Let op, dit betreft niet de tarieven voor verlengde jeugdhulp, hiervoor gelden de tarieven uit de PDC.

Categorie	Intensiteit	opleidingsniveau	Bedrag	per
Begeleiding 18+	n.v.t.	MBO/HBO/WO	€ 69,18	Uur
Veiligheid	24 uren oproepbaar in de nacht		€ 53,97	Week
	24 uren aanwezigheid slapend		€ 107,94	Week
	24 uren aanwezigheid wakend		€ 215,88	Week
Sociaal beheer	Sociaal beheer ambulante		€ 69,86	Week
	Sociaal beheer gedeeltelijk aanwezig (ochtend / avond)		€ 232,33	Week
	Sociaal beheer aanwezig overdag (07:00 tot 23:00)		€ 378,70	Week
Huisvesting	huurcomponent & verblijfskosten igv intramuraal (voeding, schoonmaak)		€ 309,40	Week

Tabel 3 18+ financiering

9. Sturen en verantwoorden

Aangezien het lokale team alleen afsprekt welke categorie ondersteuning er wordt ingezet en een budget meegeeft voor de verwachte periode van de inzet van de specialistische ondersteuning, is het de jeugdhulp aanbieder zelf die bepaalt welk tarief er binnen de categorie gedeclareerd wordt en hoeveel tijd er wordt ingezet om de resultaten te behalen. Het contractmanagement team van de gemeente Alphen aan den Rijn monitort de inzet en het declaratiegedrag van de zorgaanbieders. Het doel van de gemeente Alphen aan den Rijn is om vanuit de gemeente een effectenmonitor te ontwikkelen voor preventieve inzet en jeugdhulp waarin de gegevens van de zorgaanbieders (geanonimiseerd) worden opgenomen. Deze monitor wordt ingezet om de preventieve activiteiten gericht in te kunnen zetten en de effectiviteit van de jeugdhulp te verbeteren. Het contractmanagement team zal deze gegevens wel op zorgaanbiederniveau in kunnen zien en wanneer hier opvallende resultaten (zowel in positieve als in negatieve zin) uitkomen met de zorgaanbieder in gesprek gaan. Zie de tabel voor de gegevens die zullen worden opgenomen in de monitor.

Overzicht gegevens monitor Jeugdhulp

#	Inzicht in kwaliteit	Bij wie meten?	Meetinstrument	Opsplitsen in/per:
#1	Behaalde resultaten	JH, pgb, lokale teams	n.t.b. schaal	per team/onderdeel
#2	Opschaling/afschaling	JH, pgb	berichtenverkeer	per specialisme en per zorgaanbieder
#3	Duurzame uitstroom	JH, pgb, lokale teams, HR	berichtenverkeer	per specialisme en per zorgaanbieder
#4	Gemiddelde duur trajecten	JH, pgb, lokale teams, HR	berichtenverkeer	per specialisme en per zorgaanbieder
#5	Gemiddelde kosten trajecten en cliënt	JH, pgb, lokale teams, HR	berichtenverkeer	per specialisme en per zorgaanbieder
#6	Cliëntaantallen	JH, pgb, lokale teams, HR	berichtenverkeer	per specialisme en per zorgaanbieder
#7	Tijdige start zorg	JH, pgb, HR	berichtenverkeer	per specialisme en per zorgaanbieder
#8	Wachlijsten/1e contact	JH, ZAB, HR	FO systeem en berichtenverkeer	per team/onderdeel
#9	Tijdige declaraties	JH	berichtenverkeer	per team/onderdeel
#10	Resultaten medewerkertevredenheids onderzoek (MTO)	Stichting, JH	Aanleveren bij CRM	per team/onderdeel
#11	Klachten, bezwaren en beroepen	ZAB, pgb, lokale teams, HR	Aanleveren bij CRM	per team/onderdeel
#12	Aantal zorgaanbieders met maatregel	ZAB, pgb, HR	IGJ, CRM	
#13	Verschuiving van residentieel naar ambulant	ZAB, pgb, HR	berichtenverkeer	

#14	Verschuiving van individueel naar collectief	JH, lokale teams, HR	berichtenverkeer	
-----	--	----------------------	------------------	--

9.1 Bestedingsruimte

De gemeente Alphen aan den Rijn kiest er voor om niet te werken met budgetplafonds. Enerzijds omdat het een nieuwe inkoop betreft waarin een andere aanpak wordt gehanteerd dan de voorgaande jaren waardoor het moeilijk is om passende budgetplafonds vast te stellen, maar anderzijds wil de gemeente regie kunnen voeren op de inzet van aanbieders teneinde het oplossen van wachtlijsten en de inzet van aanbieders daartoe. Hiertoe wil de gemeente gedurende de contracteringsfase een bestedingsruimte in beeld brengen met de jeugdhulpaanbieder. Dit kan voor bestaande zorgaanbieders zijn op basis van de huidige omzet en voor nieuwe zorgaanbieders op basis van de verwachte omzet. Deze bestedingsruimte is alleen indicatief en informatief om het gesprek te voeren over de ontwikkelingen.

Jeugdigen en gezinnen hebben voor de specialistische jeugdhulp keuzevrijheid, wat inhoudt dat jeugdigen en gezinnen zelf kiezen van welke jeugdhulpaanbieder zij de ondersteuning wensen te ontvangen. De jeugd- en gezinsprofessionals kunnen jeugdigen en gezinnen wel adviseren waarbij zij rekening houden met de specifieke deskundigheid van de jeugdhulpaanbieder in relatie tot de problematiek van de cliënt. Bestaande cliënten kunnen, wanneer zij dit goed kunnen onderbouwen, altijd overstappen naar een andere gecontracteerde aanbieder. Doordat jeugdigen en gezinnen keuzevrijheid hebben, kan de gemeente geen omzet garanderen.

9.2 Financiële verantwoording

Voor de financiële verantwoording wordt aangesloten bij het landelijk accountantsprotocol jeugd en Wmo dat de VNG met de sector heeft ontwikkeld. Hierin is de controle en verantwoording gestandaardiseerd en sluitend gemaakt aan de verantwoordingsvoorschriften van gemeenten. Het normenkader bevat de volgende 4 aandachtspunten;

- Het recht op het verstrekken van de zorg
- De bepaling van de omvang van de zorg
- De vereisten gesteld aan de declaratie
- Het aantonen van de levering van de zorg (die gedeclareerd is)

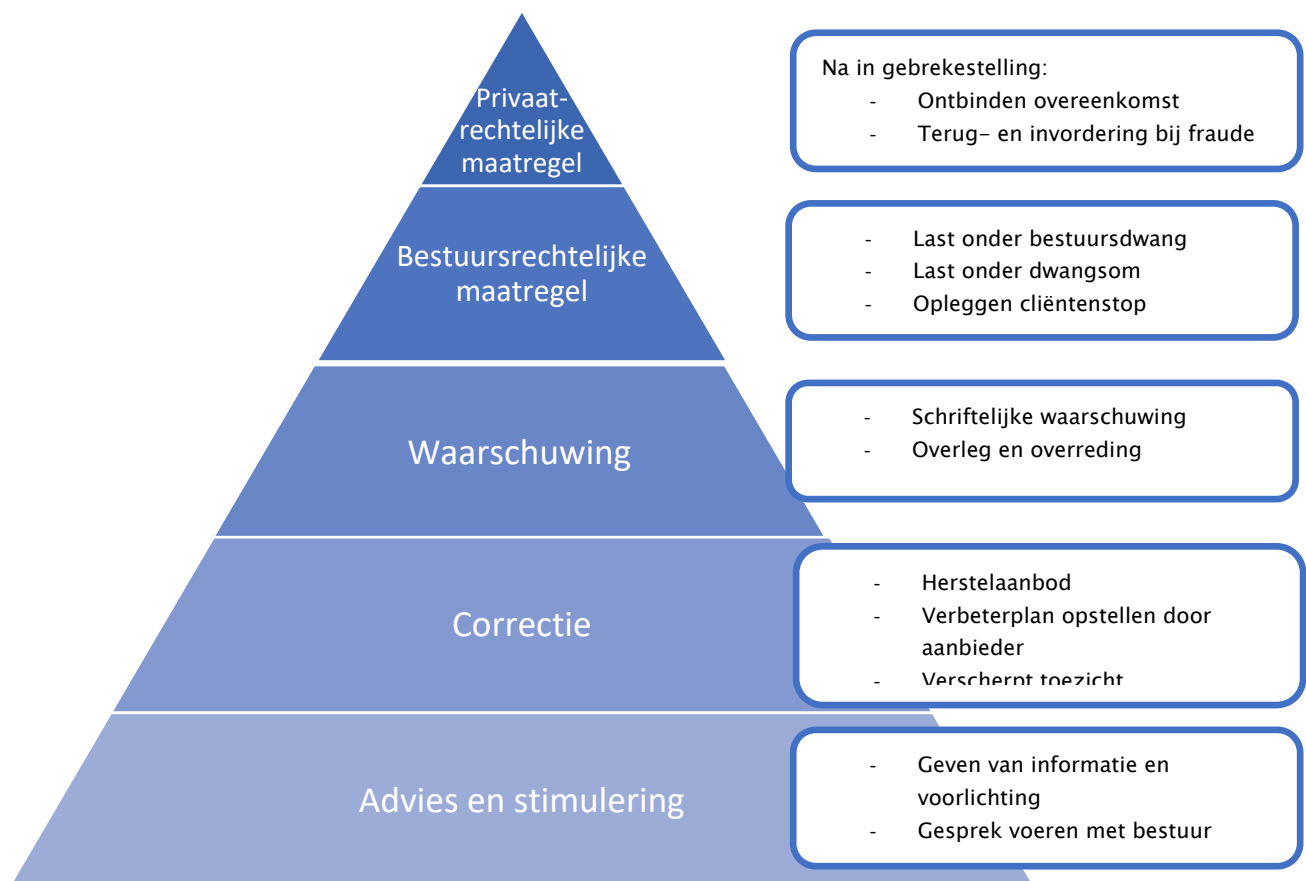
9.3 Winstpercentages in de jeugdhulp

De gemeente Alphen aan den Rijn vindt het belangrijk dat het geld dat beschikbaar wordt gesteld voor het bieden van jeugdhulp ook daadwerkelijk wordt uitgegeven aan jeugdhulp. De gemeente erkent dat een bepaald percentage aan winst wordt behaald voor bijvoorbeeld de continuïteit van de bedrijfsvoering en innovatie/ontwikkeling van de jeugdhulp. De overige gelden dienen dan ook binnen afzienbare tijd aantoonbaar aan zorg te worden besteed op zodanige wijze dat het lokale zorglandschap daar baat bij heeft.

9.4 Handhavingsmaatregelen

Naast het belang van jeugdhulpgelden die aan jeugdhulp worden besteed, hecht de gemeente Alphen aan den Rijn veel waarde aan kwalitatieve en effectieve jeugdhulp. Het uitgangspunt van deze inkoopprocedure is om hier gezamenlijk met de zorgaanbieders aan te werken, maar wanneer er ernstige tekortkomingen worden vastgesteld op o.a. de kwaliteit van de ondersteuning, de samenwerking, de declaratieafspraken kunnen de maatregelen uit de onderstaande piramide met handhavingsmaatregelen worden ingezet.

Per geval wordt gezien welke interventie op korte en langere termijn het meest effectief is. De interventies hoeven niet persé na elkaar te worden ingezet. Handhaving is maatwerk en zal in elke situatie apart afgewogen worden. Er is geen vaste volgorde van maatregelen. Een lichte maatregel gaat niet vanzelfsprekend vooraf aan een zware maatregel. Zo kan het college ook bij een eerste overtreding, direct de zwaarste maatregel inzetten als de ernst van de situatie hierom vraagt.

10. Toewijzingsproces

10.1 Overgang huidige cliënten GO! voor jeugd

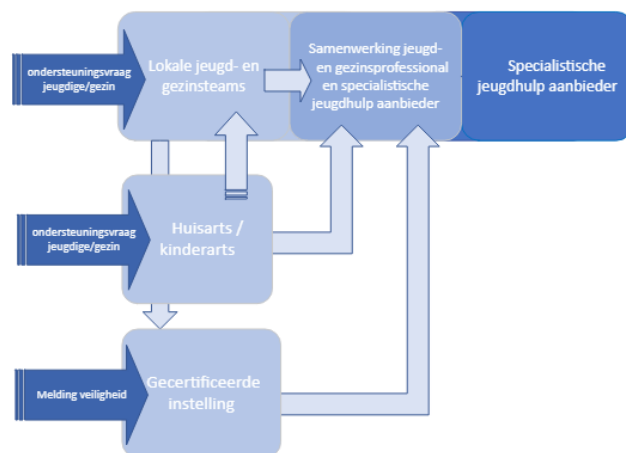
Voor bestaande cliënten vanuit GO! voor jeugd gelden de volgende uitgangspunten:

- De cliënt houdt voor de periode van maximaal 1 jaar de aanbieder die hij al heeft, tenzij de cliënt naar een andere gecontracteerde aanbieder wil overstappen of als zijn aanbieder niet wordt gecontracteerd. In het laatste geval dient de cliënt binnen een redelijke overgangstermijn, maar zo kort als mogelijk, voor een aanbieder te kiezen die wel is gecontracteerd. Anders beslist de jeugd- en gezinsprofessional.
- Voor 1 december moet voor de cliënten die ondersteuning krijgen vanuit een jeugdhulp aanbieder die niet is gecontracteerd vanaf 1 januari 2024 of niet is gecontracteerd voor het specifieke product waarop de ondersteuning wordt geboden vanaf 1 januari 2024 een plan van aanpak liggen voor de zorg continuïteit.
- Is er na de periode van 1 jaar nog ondersteuning nodig, dan dient er een nieuw plan te worden opgesteld met het lokale jeugd- en gezinsteam.

10.2 Toewijzingsproces

Zoals in de inleiding van hoofdstuk 3 is beschreven en conform de figuur die hier voor de volledigheid nogmaals wordt geplaatst, zal de stichting 'Dichtbij' zich actief gaan bemoeien met alle toegang tot zorg. Daar zijn we nog niet, maar daar groeien we naar toe.

In de beoogde situatie wordt sterk ingezet op preventie en zoveel als mogelijk opgelost in het voorveld. Alle toeleidingen naar specialistische jeugdhulp worden in overleg met de stichting besloten. Hiermee is de gemeente in staat om ook regie te voeren op aanpalende domeinen zoals bestaanszekerheid, inkomen, schulden, wonen, leefomgeving, zorg voor volwassenen etc. Allemaal domeinen waar de gemeente voor aan de lat staat en die invloed hebben op de effectiviteit van de geboden jeugdhulp.

10.3 Spoedprocedure

Er is een spoedprocedure, deze wordt gedeeld bij aanvang van de contractering. Wanneer er sprake is van spoed kan de aanvraag voor specialistische jeugdhulp via deze route verlopen. Er wordt pas gestart na het vastleggen van de afspraken met de jeugd- en gezinsprofessional en het gezin, er wordt geen beschikking afgegeven met terugwerkende kracht.

Bijlage I Stappenplan Jeugdhulponderzoek

1. Stel de hulpvraag van de jeugdige en/of het gezin vast.
2. Onderzoek of deze gemeente verantwoordelijk is (woonplaatsbeginsel, artikel 1.1 Jeugdwet).
3. Onderzoek of de Jeugdwet van toepassing is.
4. Breng in kaart wat de beperkingen zijn van (de leden van) het gezin of van welke problematiek er sprake is. Is er sprake van opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen? En als daar sprake van is, maak concreet om welke problemen en/of stoornissen het gaat.
5. Bepaal vervolgens welke hulp nodig is in vorm, duur en frequentie, gelet op de problematiek. De hulp moet de jeugdige in staat stellen om:
 1. gezond en veilig op te groeien
 2. te groeien naar zelfstandigheid
 3. voldoende zelfredzaam te zijn en maatschappelijk te participeren
6. Onderzoek eigen mogelijkheden en probleemoplossend vermogen (eigen kracht).
7. Onderzoek of er aanspraak bestaat op een voorliggende voorziening (artikel 1.2 lid 1 Jeugdwet).
8. Onderzoek of er aanspraak bestaat op een algemene voorziening.
9. Informeer de aanvrager over de mogelijkheid van het aanvragen van een persoonsgebonden budget (hierna: pgb)
10. Indien aangevraagd: beoordeel of aan voorwaarden pgb voldaan wordt (artikel 8.1.1 lid 2 Jeugdwet).

Bijlage II Toelichting Open House model

Open house

De gemeente kan onder bepaalde voorwaarden een Open House model inrichten voor het contracteren van (zorg-)aanbieders. Een Open House systeem is geen overheidsopdracht omdat een gemeente geen onderlinge vergelijking en ranking van aanmeldingen doet op basis van prijs en/of kwaliteitscriteria en geen winnende aanmelder(s) selecteert. Indien een gemeente alle zorgaanbieders tot het systeem toelaat die aan de gestelde geschiktheidseisen en minimumeisen voldoen, zonder de aanmeldingen onderling te vergelijken dan is geen sprake van het in mededinging plaatsen van een overheidsopdracht. De aanbestedingsregels zijn in dat geval niet van toepassing, vandaar dat bij Open House niet gesproken wordt van aanbesteden.

In het geval van een 'open systeem van afspraken' is sprake van een overeenkomst onder bezwarende titel tussen een gemeente en één of meer ondernemers, maar is geen sprake van exclusiviteit. De gemeente stelt dus niet vooraf het aantal ondernemers vast waarmee zij een overeenkomst sluit. Alle ondernemers die aan de gestelde voorwaarden voldoen en daarmee akkoord gaan, krijgen een overeenkomst. Vervolgens is het niet de gemeente, maar een eindgebruiker van de dienst of het product die bepaalt van welke ondernemer deze een levering wil ontvangen. Er vindt binnen een 'open systeem van afspraken' dus concurrentie plaats op het niveau van de eindgebruiker.

De uitvoeringsvariant

Er zijn binnen het sociaal domein drie uitvoeringsvarianten. Deze zijn door het Ketenbureau i-Sociaal domein – in samenspraak met de ketenpartijen in het sociaal domein – vastgesteld. De uitvoeringsvarianten helpen om structuur aan te brengen in het administratieve proces. Ze respecteren de gewenste vrijheid in de sturingsrelatie tussen gemeente en aanbieders. Deze uitvoeringsvarianten leggen een verbinding tussen inkoop, inrichting van de zorgadministratie en het veilig en efficiënt uitwisselen van gegevens met de berichtenstandaarden iWmo en iJw.

Gemeenten zijn, conform de Wet Vermindering Administratieve Lasten Wmo en Jeugdwet, verplicht om één van deze drie uitvoeringsvarianten te kiezen en inkoop, beleid en uitvoering in lijn hiermee op te tuigen. De gemeente Alphen aan den Rijn heeft gekozen voor de inspanningsgerichte variant, ook wel de P x Q variant genoemd, waarbij zorgaanbieders betaald worden voor het type en de hoeveelheid zorg die geleverd is. Dit is de meest gebruikte en 'traditionele' manier van bekostiging. Er is een vaste prijs voor een inspanning, bijvoorbeeld 30 euro voor 1 uur begeleiding. De uiteindelijke financiële vergoeding wordt berekend door het aantal keer dat de inspanning wordt geleverd te vermenigvuldigen met de vastgestelde prijs.

Gemeente Alphen aan den Rijn
Stadhuisplein 1
Postbus 13
2400 AA Alphen aan den Rijn
Telefoon 14 0172
gemeente@alphenaanrijn.nl
www.alphenaanrijn.nl